

מתיקנות הדף היומי

בס"ד | פנינים מתוך שיעורי הדף היומי של הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א

יומא דהילולא קדישא

ליומא דהילולא של הרבי הקדוש רבי חיים צבי טייטלבוים ה"עצי חיים" מסיגעט בנו של הרבי הקדוש רבי חנינא יום טוב ליפא ה"קדושת יום טוב" נסתלק ו' שבט (תרפ"ו)

ביתו של הרב הצדיק רבי מאיר יוסף מנדל בעיר ביסטריץ, היה בית ועד לחכמים כפשוטו, גדול תורה מכל רחבי המדינה היו באים לביסטריץ עיר המרכזית, ובה התקיימו האסיפות הגדולות של רבני המדינה, ובזמן שהייתם בעיר היו מתאכסנים בביתו של מנסי האורחים - רבי מאיר יוסף.

אורה קודרת ירדה באחת על הבית, רבקה הפעוטה בת הארבע, בתו של רבי מאיר יוסף, חלתה פתע במחלה אנושה, המצב הלך והדרדר מרגע לרגע, עד שהגיסיה החלה רח"ל. לב לב שבור התאספו בני הבית ליד מיטת הפעוטה, וגם אנשי החברא קדישא שרבי מאיר יוסף עמד בראשה הגיעו, כשהנצות כבר מזומנות איתם כדי לקבוע את רגע המוות.

אחד האורחים הקבועים בביתו של רבי מאיר יוסף, היה הרבי הקדוש העצי חיים, אכסניה קבועה היתה לו שם, פעמים שהה שם ימים ספורים, ופעמים כמה שבועות רצופים. בכל פעם לפני שהגיע, היה הרבי משגר מברק בו הודיע על בואו הצפוי, אך הפעם התגלגלו הדברים מן השמים, שהרבי הגיע בפתאומיות.

בעוד בני הבית ואנשי החברא קדישא עומדים סביב למיטת הגוססת, נשמעו נקישות בפתח הבית. אחד הילדים נשלח אל הדלת, וקריאת הפתעה נשמעה: הרבי הגיע! הרבי הגיע! מייד נגש אחד הנוכחים אל הרבי, וסיפר לו על רבקה הפעוטה הגוססת ועל יציאת הנשמה הקרובה...

היכן שוכבת הילדה? - שאל הרבי, הראו לרבי את החדר. הרבי לא התמהמה אפילו שניה, בזרזות גדולה נכנס לחדר ומיד קרא: הוציאו כל איש מעלי! בעין בשר היה נראה כי הרבי איחר את המועד. זמן רב היה הרבי סגור בחדר, איש לא ידע מה מתרחש באותם רגעים גורליים.

פתאום נפתחה דלת החדר, הרבי יצא החוצה ופניו להבים. הוא פנה לסובבים ובמיוחד אל רבי מאיר יוסף ואמר: "היא תבריא, ועוד תשלם את כל שנות חייה!"

הם לא האמינו למראה עיניהם, הילדה הגוססת פקחה את עיניה, וסומק קל כבר עלה בלחייה! דמעות היגון התחלפו חיש בדמעות של שמחה. הבת הקטנה התאוששה מיום ליום עד שהחלימה לגמרי. ברכת הצדיק התקיימה במלואה, היא השלימה שנות חייה, בגיל שבעים נפטרה. נס תחיית המתים!

את מי כיבד קדוש ה' מבעלזא זצוק"ל באמירת תורה בטיש

ההבדל התורני בין פעמיים לשלושה פעמים

השבוע בדף היומי (ניר ז.) נלמד בסייעתא דשמיא את המילים, וְהָא אָמְרוּהּ בֵּית שְׁמַאי חָזָא זִמְנָא? - הלא כבר אמרו בית שמאי דבריהם פעם אחת, ולמה כפלו דבריהם? אָמַר רַבָּא, תְּרַתֵּי תַלְתָּא - התנא הוצרך להשמיענו דברי בית שמאי שנים שלש פעמים.

נספר סיפור נפלא על הרבי הקדוש גדול מרבן שמו, הרבי רבי אברהם אביגדור נחום מסטריקוב זצוק"ל. זכרתי ימים מקדם כשראיני את הרבי הקדוש מסטריקוב, חשתי שאני עומד לפני רבי שדומה למלאך ה' צבאות כמו שהגמרא אומרת בחגיגה (טו:), אם הרב דומה למלאך ה' צבאות תורה יבקשו מפיהו.

מי עוד בדורינו זכה לזכה קירבה גדולה ממרן רבי מאיר שפירא זצוק"ל כמו הרבי מסטריקוב, מי עוד בדורינו זכה לזכה קירבה יתירה ממרן הבריסקער רב כמו הרבי, והכל בהצנע לכת עם אלקיך. מי עוד בדורינו זכה לזכה קירבה גדולה מהרבי הקדוש מבעלזא ז"ע כמו הרבי.

הרבי היה גר בתל אביב כידוע, כמו הרבה צדיקי עולם קדושי עליון שהיו גרים בתל אביב באותם השנים, והרבי הרבה להשתתף בטיש של כבוד קדושת הרבי קדוש ה' הַיְיִלְגֶּעַר בְּעֶלְמֶר רַב ז"ע בליל שבת קודש, חוץ ממה שהיה בא גם באמצע השבוע לדבר עם מרן הרבי מבעלזא.

וסיפר הרב החסיד רבי חיים יהושע וייכלדר שליט"א, שכשסיימו את הבניה של הבית המדרש של בעלזא ברח' אגריפס בירושלים, אחרי שהרבי מבעלזא זצוק"ל הסתלק, הפציר מאד המשב"ק הרב החסיד רבי שלום פויגל זצ"ל ברבי מסטריקוב, שיבוא לראות את הבנין. בסוף הרבי מסטריקוב הסכים, ובא לבית מדרש בליווי החסיד הנאמן רבי בן ציון וייכלדר.

למשב"ק המיתולוגי רבי שלום פויגל היה רצון מאד גדול במשך כל הביקור לכבד את הרבי מסטריקוב באופן בלתי רגיל, דבר שלא היה בשיגרה. והוא הסביר להרב החסיד רבי בן ציון וייכלדר, שפעם אחת כיבד הרבי הקדוש מבעלזא את הרבי מסטריקוב להגיד תורה בטיש בליל שבת, אחרי מספר דקות גדול הזור בענוה, הוא שתק ולא אמר כלום. אחרי מספר דקות פנה הרבי מבבלזא שוב וביקש, ושוב שתק הרבי מסטריקוב. הוסיף המשב"ק הרב החסיד רבי שלום פויגל, מעולם לא היה דבר כזה בבעלזא, שהרבי יכבד מישוהו אפילו מגדולי הדור, להגיד תורה בטיש מלבד הפעם ההיא, ועל כן הוא מכבד כל כך את רבינו.

אחרי זה אמר הרבי מסטריקוב, שאם הבעלזער רב היה מכבד אותו פעם שלישית, הוא כן היה אומר תורה. והוא כמו שרואים בדף היומי שלנו, שלפעמים לא מספיק לומר חָזָא זִמְנָא - פעם אחת, רק צריכים לבקש תְּרַתֵּי תַלְתָּא - שנים שלש פעמים, ואז מתקבלים הדברים.

(מתוך הפתיחה לשיעור - במחזור הקודם נייר דף ט, י"ז אלול תשע"ה)

במילת החוד"ש מרומזים חמשת הדברים הפוסלים את השחיטה

בדף היומי שלנו השבוע (נייר ז.) לומדים דרשה מפסוק בפרשת השבוע פרשת בא (שמות יב, ב), החודש הזה לכם ראש חודשים ראשון הוא לכם "לחודשי השנה". נספר סיפור עם ווארט נפלא על פסוק זה.

הרבי הקדוש הצמח זדן מדינוב ז"ע, הביא פעם את בנו הרבי הקדוש הצבי לצדיק הבלאז'ובער ז"ע, אל הרבי הקדוש איש אלוקים מרן הדברי חיים מצאנז ז"ע, כשהבלאז'ובער עוד היה ילד בגיל שלש או ארבע שנים.

זה היה בפרשת השבוע פרשת בא, הרבי בחן אותנו, ושאל אותנו, למה לא נמצא שום הוראה מענייני שחיטה בפרשה, הרי זה מאד נחוץ לשחיטת הקרבן פסח. ענה הילד על המקום, שבפסוק החודש הזה לכם, במילת החוד"ש נרמז בראשי תיבות כל חמשה הלכות שחיטה. כמבואר ברמב"ם (הלכות שחיטה פ"ג) בזה הלשון: חמשה דברים מפסידין את השחיטה, ועיקר הלכות שחיטה להיזהר בכל אחת מהן, ואלו הן: ש'הייה, ד'רסה, ח'לדה, ה'גרמה, ו'עיקור. הראשי תיבות של חמשה דברים אלו, הם החוד"ש.

ונבאר קצת מה הם החמשה דברים הפוסלים את השחיטה:

(א) **שהיה**, הפסקת פעולת השחיטה למשך זמן מסוים, פוסל את השחיטה. ש'היה מרומז בש' של החודש'.

(ב) **דרסה**, לחיצת הסכין אל הצוואר תוך הפעלת כח, ולא חיתוך באמצעות הולכת והבאת הסכין קדימה ואחורה, פוסל את השחיטה. ד'רסה מרומז בד' של החודש'.

(ג) **חלדה**, החדרת הסכין מצד של הצוואר בין הקנה והוושט וחיתוך כלפי חוץ, או להסתיר את הסכין על ידי הכלי במהלך השחיטה, פוסל את השחיטה. ח'לדה מרומז בח' של החודש'.

(ד) **הגרמה**, שחיטה מעל או מתחת למקום השחיטה בין קנה לוושט פסולה. ה'גרמה מרומז בה' של החודש'.

(ה) **ועיקור**, עקירת הקנה והוושט ממקום חיבורם בלסת, או קריעתם ממקום חיבורם, פוסלת את השחיטה, וכן סכין פגומה גורמת לעקירת הסימנים, ולכן שחיטה בסכין פגומה פוסלת את השחיטה. ו'עיקור מרומז ב' של החודש'.

זהו חמשה הלכות השחיטה שמרומזים במילה החוד"ש. צדיקים קדושי עליון יודעים בגיל קטן מה שלפעמים אנשים מבוגרים לא יודעים... מרוב התפעלות מהתשובה של הילד הרבי הקדוש הבלאז'ובער, נישק אותו מרן הרבי הקדוש הדברי חיים מצאנז במצחו.

את הסיפור הנפלא סיפר מרן הגאון הצדיק רבי אלחנן הלפרין זצ"ל רבה של קהילת גולדס גרין ועוד, שהיה כידוע מגדולי מעתיקי השמועה בדורינו.

(מתוך הפתיחה לשיעור - במחזור הקודם נייר דף ז, ט"ו אלול תשע"ה)

מעולם
לא היה
דבר כזה
בבעלזא

ביום שישי אחרי צהרים, דקות לפני שרציתי להתחיל את השיעור, בורא עולם האיר לי ווארט נפלא על פרשת השבוע פרשת ויגש. הפסוק (בראשית מז, לב) **כי עבדך ערב את הנער**, חשבתי בחמתי ה' עלי ובסייעתא דשמיא בדרש, ואולי זה גם קרוב לפשט, הגמרא הידועה (סנהדרין יט): **כל המלמד את בן חבירו תורה כאילו ילדו, אתה רוצה להצליח עם תלמיד, אתה רוצה להצליח עם ילד, אך ורק על ידי מתיקות ועריבות - ערב את הנער**, אם יש מתיקות ועריבות, יהיה הצלחה. מאיפוא אנחנו ידענים ש'ערב' זה לשון מתיקות, הרי אנחנו מתפללים כל בוקר בברכת התורה 'הערב' נא, ובדואי אתם זוכרים את האור החיים הק' הידוע בפרשת כי תבוא (דברים טו, ח), "ואין טוב אלא תורה, שאם היו בני אדם מרגישים במתיקות ועריבות טוב התורה", אז אנחנו רואים להדיא גם בדברי האור החיים הק', שעריבות הולך ביחד עם מתיקות. אם כך חשבתי שזה מתאים הפלא ופלא מה שאנחנו שרים בבידי נפש, **ידי נפש אב הרחמן משוך עבדך אל רצונך**, האבא רוצה למשוך את הילד אליו, שיהיה לו קשר של קיימא עם הילד, המלמד רוצה שהתלמיד יפרח ויגדל, איך עושים זאת, איך מושכים את העבד אל רצונך של האבא, של הרבי, רק על ידי **עבדך ערב את הנער**, במתיקות ועריבות, **ירוך עבדך כמו איל**. ובזכות שאנחנו נתנה במתיקות ועריבות, נוכח לבנים עוסקים בתורה ובמצוות, ושהיה לנו נחת מהילדים והתלמידים, אמנ.

בצילם של גדולי ישראל שליט"א

כ"ק מרן הרבי משומרי אמונים שליט"א

מי שטעם ולו פעם אחת בחייו "שבת קודש" בצילו של הרבי הקדוש רבינו ה'חוקי חיים' משומרי אמונים צוק"ל, לא ישכח זאת לעולם. אודה ה' מאד בפי, שזכיתי לזה עשרות או מאות פעמים, מגיל ילדות מתי שיכולתי נכנסתי לטיש ברח' שפת אמת בבני ברק, ובחודש תשרי, בירושלים עיר הקודש ברח' מאה שערים. אתמול בלילה הוזמנתי לבוא לחצר הקודש שומרי אמונים לתת שיחת חיזוק לבחורי החבורות בעיני חנוכה. כמה תפילות וקדושה ספוג במקום קדוש זה. לפני זה זכיתי להיות בהדלקה אצל מרן הרבי שליט"א בהיכל בית המדרש הגדול פה עיר הקודש. זכרתי ימים מקדם כשהרבי היה גר בבני ברק ברח' בעל שם טוב, די גאנצע גאס האט געווקט ווען מאכט דער רבי קידוש - כל הרחוב ידע מתי הרבי עושה קידוש. זכרתי לשמוע את ה'ויהי נועם', את הניגונים, לפגוש את זקני החסידים, משפחת אברהם, את שאר בשרי הקרוב הגאון רבי אלחנן רבינוביץ שליט"א, ואת בנו בעל "גם אני אודך", הגאון רבי גמליאל שליט"א, מעין עולם הבא. לפני השיחה נכנסתי לקודש פנימה אל הרבי שליט"א, להתברך באותו חדר שקיבל אביו הרבי הקדוש ה'חוקי חיים' משומרי אמונים, והסבא קדישא בעל ה'שומר אמונים'. הרבי מעיין בגליון "מתיקות הדף היומי" ומספר לי סיפור נורא על אבי מורי הצדיק רבי שמואל צבי בן רבי בנימין זצ"ל, סיפור שעוד לא הכרתי. שאבא שכידוע היה מהמקורבים לרבינו פאר הדור החזון איש צוק"ל, היה לו מנהג לנקות את ספריו לפני חג הפסח, הספרים שרבינו החזון איש למד בהם כל יום ויום, ואחד הספרים היה הספר הקודש "שומר אמונים"! הרבי מברך אותי, להמשיך להפיץ את ההייליגע תורה.

מכאן עליתי כמה קומות תרתי משמע, להתוועד עם הבחורים בחנוכה. שרנו בדביקות את השירים קה אכסוף וקה רבון, היו אלו רגעים של התעלות. דברתי על המושג מי שטרח בערב שבת יאכל בשבת, על ההכנה דרבה לשבת חנוכה, על שינוי הרגלים בחנוכה, וסיפורים על חשקת התורה. באתי לחזק ויצאתי מחזק, קשה לתאר במילים את היראת שמים שרואים על פניהם של הבחורים משומרי אמונים. ביקשתי מהנהלת החבורות לבוא להתוועד איתם שוב ושוב, בסיומי מסכתות וכו' וכו'. נסיים את הפתיחה בסיפור נורא שסיפר לי ידידי מאנטווערפן, הגראמער ומשמח אלקים ואנשים, הרב הערשל גרוס, וכך הוא סיפר: היה לי הזכות להזמין את הרבי משומרי אמונים ה'חוקי חיים' צוק"ל, למצוה טאנץ אצל חתנו האדמו"ר מנעשכי צוק"ל, ואמרתי בעת הגראמער, שבאותו שנה היה ראש השנה שלש ימים, צמוד לשבת שלאחריו, ואחרי יומיים רצופים של עבודה, התחיל הרבי משומרי אמונים לשיר בליל שבת קודש שעות ארוכות, זמירות לשבת וריקודים לשבת קודש. כשזה הסתיים אמר הרבי, "מה שלא פעלנו בימי ראש השנה עם התפילות והתקיעות, פעלנו כעת עם השירה והזמרה והריקודים".

אמרתי אז, שאפשר לומר אותו דבר על "מצוה טאנץ", מה שלא פעלנו בתפילות ביום החופה, בחופה, ובחנותה, אפשר לפעול כעת עם השירה וזמרה וריקוד במצוה טאנץ.

שיהיה זכותו של מרן הרבי ה'חוקי חיים' משומרי אמונים יגן עלינו, ובנו הרבי שליט"א ילווה אותנו בקרוב לקבל פני משיח צדקנו, אמנ.

צילום: אברהם ברוך

בתמונה מרן הרבי הקדוש בעל החוקי חיים משומרי אמונים צוק"ל בעידן חדותא

מקולמוסם של הקוראים

בס"ד

לכבוד ידידי ורעי, מרביץ תורה לעדדים, בנש"ק מגזע תרשימים, הרב החסיד ר' אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א

אחדשה"ט

לרגל התחלת לימוד המחזור האחד עשר של התלמוד הירושלמי ביום שני כ' מרחשוון שנה זו. עורר כב"ת מדוע נשתנה הבלבול מן הירושלמי בדף הראשון. דהלא בתלמוד הבבלי הדף הראשון הוא דף ב', ואילו בתלמוד הבבלי מתחיל מדף א'.

והנה אמנם מה' מצעדי גבר כוננו, ויש בזה הרבה עניינים, [במאמר מוסגר, ארץ ישראל מתחיל בא' ו'בל בב']. אך האמת יורה דרכו, והאמת פשוטה, כי התלמוד בבלי שנדפס באירופה במהדורות רבות, ובעיקר במהדורות המצוינות בידינו, נדפס בבתי דפוס אשר נהגו למנות את דף השער כדף א, וממילא דף הגמרא החל בדף ב. למשל הר"ף שהדפס בדפוס סלאוויטא, מכיון שיש שני דפי שער מתחיל בדף ג. ואילו התלמוד הירושלמי דפוס ווילנא, הוא רק שכפול של דפוס פיטרקוב, בו לא נהגו כך.

וע"ד הסוד התגלגל הענין כך. כי תלמוד ארץ ישראל מסמל את

מאוצרות הפרשה

מי ומי ההולכים (י, ח).
אמר פרעה למשה, מה אתם מבקשים כל כך ללכת, וכי אתם סבורים ליכנס לארץ, הרי כולם ימותו במדבר, ורק **מי ומי ההולכים**, אלו יהושע וכלב. מי ומי ההלכים בגימטריא כלב ובן נון. והשיבו משה, בנערינו ובזקנינו נלך, כי לא נגזרה גזירה לא על פחות מבן כ', ולא על יתר מבן ס'.
(בעל הטורים)

האיתערוותא דלעילא, כמופיע באגרת (סח) מבעל הסולם זצ"ל, שהוא ענין קבלת האורות מלמעלה ללא מאמץ והשתדלות. וכן איתא בזוהר הקדוש (ז"ח א"ה נז): "והאור - זה תלמוד ירושלמי, נהיר נהורא דאורייתא". ולפיכך גם לימודו הוא קל בקוצר המילים. והמבין את הארמית הארץ ישראלית יכול ללמודו על נקלה, ואין בו כמעט קושיות ותירוצים כדאיתא בבבלי.

לעומתו התלמוד הבבלי הוא כולו איתערוותא דלתתא, שהוא מאמץ ושבירת הקליפות. וזהו המאמר בסנהדרין (כד), "במשכים הושיבני כמתי עולם אמר ר' ירמיה זה תלמודה של בבלי".

וכך איתא שם, א"ר אושעיא מאי דכתיב (זכריה יא, ז) ואקח לי שני מקלות לאחד קראתי נועם ולאחד קראתי חובלים, נועם אלו ת"ח שבארץ ישראל שמנעימין זה לזה בהלכה, חובלים אלו ת"ח שבבבל שמחבלים זה לזה בהלכה. (שם ד, י) ויאמר אלה שני בני היצירה העומדים וגו' ושנים זיתים עליה יצרה, אמר רבי יצחק אלו ת"ח שבא"י שנוחין זה לזה בהלכה כשמן זית, ושנים זיתים עליה אלו ת"ח שבבבל שמרויין זה לזה בהלכה כזית.

ולכן עשרת הדיברות שקבלנו מה' מתחילות בא' - א'נכי ואילו התורה שמיועדת עבורנו ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולקיים, מתחילה באות ב' - ב'ראשית.

ועל אף דוחק השעה, אמרתי לא אמנע טוב מבעליו, בבחינת תן לחכם ויחכם עוד.

הדורש שלומו וטובתו
הק' יצחק הלוי פריי

החידושי הלי"מ זי"ע אמר בשם הרבי מקאצק זי"ע, שהאדם צריך לייגע את עצמו בפרשה של יציאת מצרים כמו בהלכה ותוספות, עכלה"ק.

נקודה למחשבה:

לשמיעת שיעורי הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי בקול הלשון חייג: 073-295-1340 | לקבלת העלון בדוא"ל: a0548470661@gmail.com